

Egy hiánypótló kézikönyv előkészületei
Püspöklexikon (1458–1526)

Prof. Dr. FEDELES TAMÁS
Pécsi Tudományegyetem,
HUN–REN PPKE–PTE Fraknói
Vilmos Római Történeti KCs

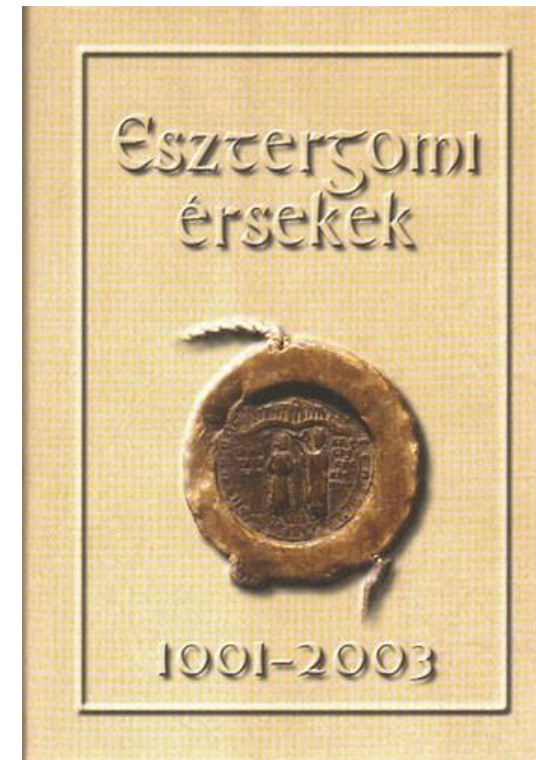
Aktualitás

Mohács 500 projekt

- politika-, had-, csatatértörténet,
- történeti, régészeti, antropológiai vizsgálatok, etc.
- **✓ egyháztörténeti aspektusok**
- A magyar királyi udvar személyi összetétele a Mátyás- és a Jagelló-korban (1458–1526). Életrajzi lexikon NKFIH-projekt (Neumann Tibor)

Egyházmegye	Név	Évek
Esztergom	Szalkai László	1524. V. 6.–1526. VIII. 29.
Kalocsa–Bács	Tomori Pál	1523. II. 4.–1526.VIII. 29.
Bosznia	Palinai György	1526. I. 27.–1526. VIII. 29.
Csanád	Csaholyi Ferenc	1514. VIII. 15.–1526. VIII. 29.
Eger	Várdai Pál	1524. IV. 30.–1526. XI. 11.
Erdély	Gosztonyi János	1524. XII. 11.–1527. XI. 19.
Győr	Paksi Balázs	1525. IV. 30.–1526. VIII. 29.
Nyitra	Podmaniczki István	1512. X. 18.–1530. VI. 23.
Pécs	Csulai Móré Fülöp	1523. IV. 18.–1526. VIII. 29.
Szerém	Brodarics István	1526. III. 11.–1535. XII. 26.
Vác	Guti Ország János	1523. XII. 31.–1536. III.
Várad	Perényi Ferenc	1513. X. 17.–1526. VIII. 29.
Veszprém	Szalaházi Tamás	1524. VI. 23.–1528. I. 1. e.
Zágráb	Erdődi Simon	1518. IV. 24.–1543. VI. 2.

- KOLLER, JOSEPHUS: *Historia episcopatus Quinqueecclesiarum, I–VII, Posonii, Pesthini, 1782–1812.*
- BUNYITAY VINCE: *A váradi püspökség története. I–IV. Nagyvárad, Debrecen, 1883–1935.*
- TEMESVÁRY JÁNOS: *Erdély középkori püspökei. Kolozsvár, 1922.*
- SUGÁR ISTVÁN: *Az egri püspökök története. Bp., 1984.*
- UDVARDY JÓZSEF: *A kalocsai érsekek életrajza (1000–1526). (Dissertationes Hungaricae ex historia Ecclesiae XI.) Köln, 1991.*
- *Esztergomi érsekek, 1001–2003, szerk. BEKE MARGIT, Bp., 2003.*
- *A Pécsi Egyházmegye története I. A középkor évszázadai (1009–1543), szerk. FEDELES TAMÁS – SARBAK GÁBOR – SÜMEGI JÓZSEF, Pécs, 2009.*

HISTORIOGRÁFIAI ELŐZMÉNYEK

SZILUETT
Korszerő
Görbényi
életrajzok

KASZA PÉTER

Egy korszakváltás szemtanúja
Brodarics István
pályaképe

SZILUETT
Korszerő
Görbényi
életrajzok

VÉBER JÁNOS

Két korszak határán
Várad Péter
humanista főpap, kalocsai érsek
pályaképe

SZILUETT
Korszerő
Görbényi
életrajzok

LACZLAVIK GYÖRGY

Kettős pecsét alatt
Várdy Pál
esztergomi érsek, királyi helytartó
(1483–1549)

MODERN BIOGRÁFIÁK

Erwin GATZ (Hgg.): Die Bischöfe des Heiligen Römischen Reiches (1198–2001)

DIE BISCHÖFE DES HEILIGEN RÖMISCHEN REICHES

1198 bis 1448

Die Bischöfe des Heiligen Römischen Reiches

1448 bis 1648

Ein biographisches Lexikon

Herausgegeben
von
Erwin Gatz

unter Mitwirkung von
Clottens Brodtkorb

Zweite, unveränderte Auflage

Duncker & Humblot · Berlin

DIE BISCHÖFE DES HEILIGEN RÖMISCHEN REICHES

1648 bis 1803

Die Bistümer des Heiligen Römischen Reiches

Von ihren Anfängen bis zur Säkularisation

Ein historisches Lexikon
Herausgegeben von Erwin Gatz

HERDER

Rupert Klieber (Hgg.): Die Bischöfe der Donaumonarchie 1804 bis 1918. Berlin, 2020.

- **Magyarország egyházmegyéi és főpásztorai. Intézménytörténeti – életrajzi lexikon 1804 –1918. Szerk. Szirtes Zsófia, Tusor Péter, Rupert Klieber– előkészületben**
- **Ehhez illeszkedően az előző korszakok feldolgozása**
- **Árpád-kor**
- **14–15. század**
- **1458–1526**
- **17–18. sz.**
- **20. sz.**

Die Bischöfe der Donaumonarchie 1804 bis 1918

Ein amtsbiographisches Lexikon

Herausgegeben von
Rupert Klieber

Band I

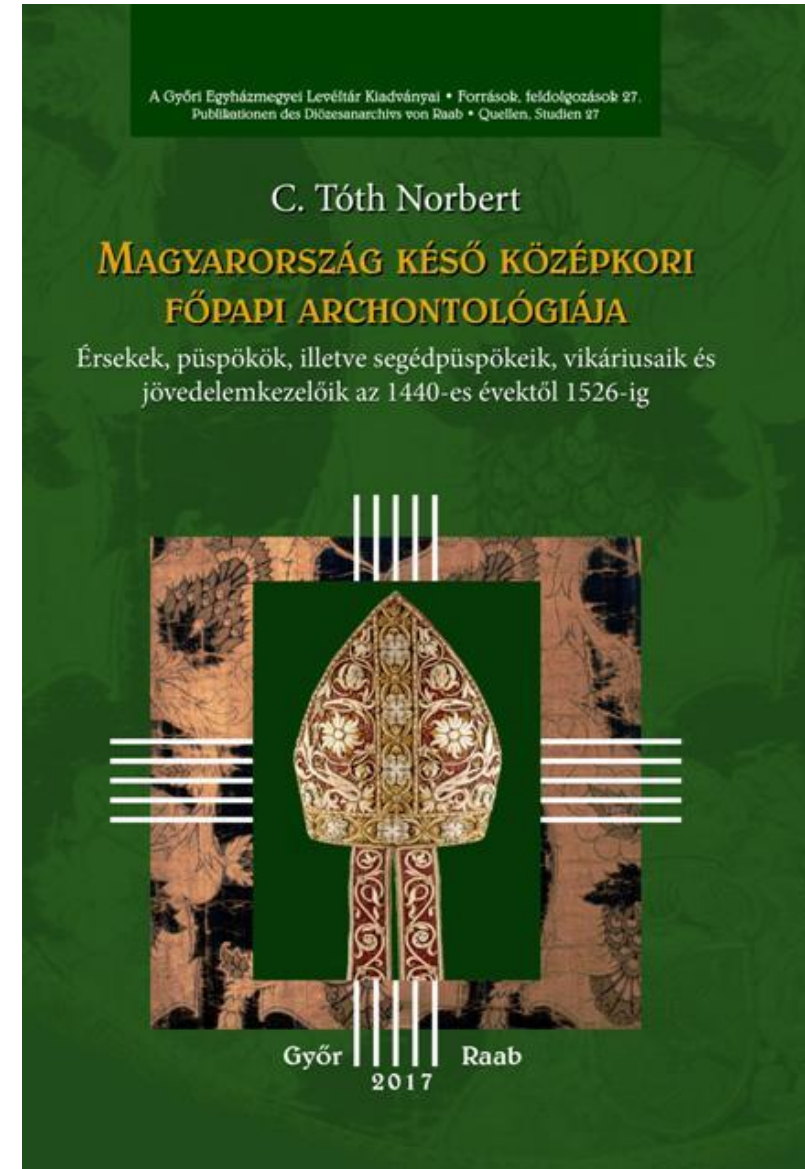
Die röm.-kath. Kirchenprovinzen
Gran, Kalocsa, Erlau im Königreich Ungarn

Duncker & Humblot · Berlin

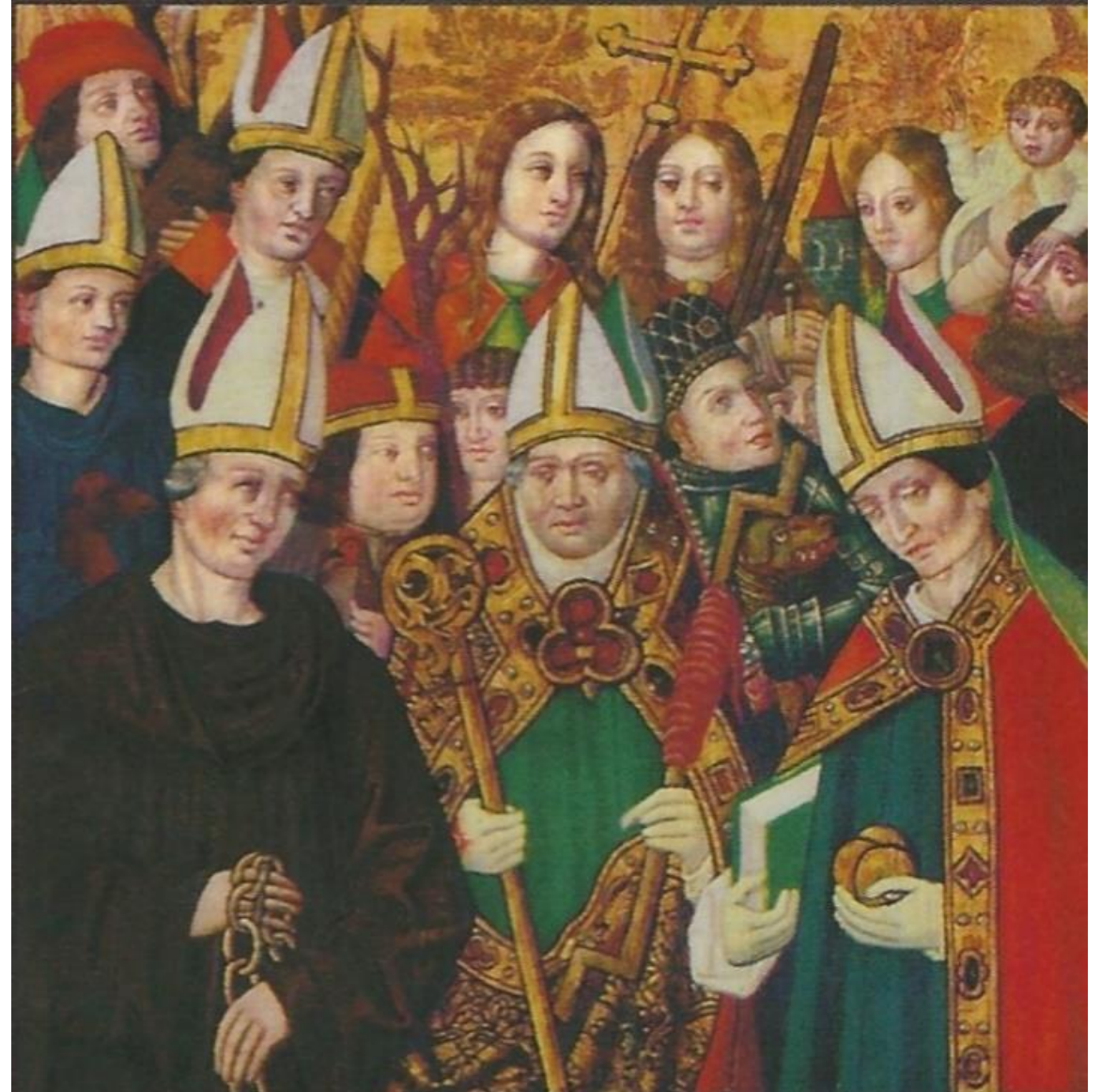
KERETEK – ELŐZETES KUTATÁSOK

- Archontológiák (Eubel, C. Tóth)
- KUBINYI András: Mátyás király és a magyar püspökök. In: Uő: Főpapok, egyházi intézmények és vallásosság a középkori Magyarországon. (METEM Könyvek 22) Bp., 1999. 69–86.
- FEDELES Tamás: Az uralkodó, a Szentszék és a magyar főpapok Luxemburgi Zsigmond korában. In: Mesterek és Tanítványok 2. Tanulmányok a bölcsészet- és társadalomtudományok területéről. Szerk. BÓHM GÁBOR, CZEFERNER DÓRA, FEDELES TAMÁS. Pécs, 2018. 81–146.

SZERKEZET

- 14 magyarországi egyházmegye főpapjai (esztergomi, kalocsa-bácsi, boszniai, csanádi, egri, erdélyi, győri, nyitrai, pécsi, szerémi, váci, váradi. Veszprémi, zágrábi)
- *in partibus infidelium* püspökök intergráltan
- 75 fő → 113 alkalom: 27 személy több székben; 67 tituláris püspök ismert
- Bevezető tanulmány: magyar egyházszervezet, a főpapi kar jellemzése
- Lexikon rész: Esztergom, Kalocsa–Bács → alfabetikus sorrend
- Egyházmegye történetének rövid áttekintése (térkép) → a korszak főpapjainak archontológiája
- Biográfia → források, irodalom, mutatók

BIOGRÁFIÁK

- I. származás, család
- II. tanulmányok
- III. egyházi és hivatali pályafutás az érseki/püspöki kinevezés előtt
- IV. főpapi tevékenység
- V. hivatali, kormányzati, katonai tevékenység
- VI. mecénatúra, kulturális tevékenység
- VII. halálozás, funerális emlékek

A PROJEKT ÉS KÖZREMŰKÖDŐI

- **Időintervallum:** 2023. május 1. – 2026. augusztus 29.
- **Finanszírozás:** Makovecz Campus Alapítvány (2023)
- **Szerkesztők:** Fedeles Tamás, C. Tóth Norbert, Szovák Kornél, Tusor Péter
- **Szerzők:** Buják Gábor, Fedeles Tamás, Hegyi Géza, Miriam Hlavačková, Horváth Richárd, Antonin Kalous, Kanász Viktor, Karlinszky Balázs, Kasza Péter, Kovács István, Kristóf Ilona, Laczlavik György, Lakatos Bálint, Nemes Gábor, Neumann Tibor, Szovák Kornél, Ternovác Bálint, C. Tóth Norbert, Varga Szabolcs, Véber János
- 27 életrajz elkészült

Köszönöm a figyelmet!